

מידעון לה

**גבעת
שמואל**
ילדה ליהא ביה

בס"ד, שבט תשפ"ד, פרשת יתרו.

דברי פתיחה

הרב שרגא פרוכטר, ראש הישיבה

**בני
עקיבא**
רבה ל חינוך

ארגון צל"ש - צבא לשם שמים. הרב עושה

מפעלי לימוד רבים בקרב חיילי צה"ל, מחלק תשמישי קדושה, מארגן סיומי מסכת, טישים, חלוקת ציציות ובעיקר מפיץ שמחה, אהבת השם ואמונה בחיילי צה"ל ובעם ישראל. הרב סיפר על השתתפות המדהימה של חיילים המוגדרים כחילוניים, במפעלי התפילה והלימוד שמתחרשים בכל רחבי הלחימה. הרב דיבר על הרוח הגדולה ואיתנות הנפש של הלוחמים. התפעל מהחוזק ומהדבקות במשימה גם בקרב המשפחות השכולות, הפצועים וקרובי החטופים. הבנים נשארו לאחר השיחה לשוחח עם הרב פרץ ביחידות ובקבוצות, והתפעלו מעוצמות השמחה והאמונה שהרב הקרין.

לבנים היקרים מאוד והוריהם, שלום וברכה. **מלחמת חרבות ברזל.** עברו מתחילת המלחמה 110 ימים, כוחות צה"ל ממשיכים להילחם בכל הגזרות, וכולנו מתפללים להצלחת חיילי צה"ל במשימותיהם, לרפואת הפצועים וחזרת החטופים במהרה הביתה בריאים ושלמים. השבוע יצאה קבוצת תלמידים וצוות הישיבה לביקור במחלקת השיקום בתל השומר, והבנים חזרו בהתרגשות גדולה מביקור זה. החל מיום ראשון נתחיל ללמוד את מסכת מגילה (למעוניינים) כדי לסיים אותה בפורים, ובע"ה הסיומים יהיו עם חיילי צה"ל, בכיכר החטופים ובבית חולים תה"ש. אשמח שתדרבנו את הבנים לקחת חלק בלימוד זה. **בשעה טובה ומוצלחת נצא אי"ה ביום חמישי הבא לטיול מחצית כמנהג הישיבה שנים רבות, ובסיום המסלול וארוחת צהרים נחלק בע"ה את תעודות מחצית א'!**

שיחות חיזוק השבוע בישיבה. השבוע התארח בישיבה הרב פרץ אינהורן- ראש

בתחבולות תעשה לך מלחמה. ביום

רביעי האחרון התקיימה שיחה מדהימה לכיתות התיכון, העוסקת בלוחמה אלקטרונית.

אחד המנהלים הבכירים בחברת אלביט העביר את

השיחה. המרצה פתח לבנים צוהר לזירה המרתקת של הלוחמה האלקטרונית המתקיימת במגוון זירות, ובשיטות מתקדמות ביותר של עולם ההייטק הישראלי. התפעלנו מהעוצמה והטכנולוגיה שקיימת בארצנו.

לימוד וסיום מסכת מגילה ישיבתי לקראת פורים-למעוניינים. המסכת תילמד לע"נ חיילי צה"ל שנפלו בעזה, להחלמתם של הפצועים ולהחזרתם של החטופים. סיום המסכת תתקיים עם חיילי צה"ל, אצל פצועי צה"ל בתל השומר ובכיכר החטופים.

קצב לימוד ישיבתי: עמוד ליום.

מסגרות לימוד: לימוד עצמי, חברותות, וקבוצות לימוד של העמוד היומי - ע"י רמ"ם ותלמידים בהפסקות.

גמרות: רכישה מרוכזת של גמרא ושיננתם למעוניינים בסבסוד (15 ש"ח)

מסגרת הלימוד: ראשון-שישי. (שבת חזרות).

מתחילים אי"ה ביום ראשון הקרוב. בהצלחה רבה ללומדים

טיול שנתי כיתות י"ב. בני כיתות י"ב יצאו אי"ה ביום ראשון הקרוב לטיול שנתי בהרי אילת. הבנים יחזרו אי"ה ביום שלישי הקרוב. היום הראשון של הטיול **יעסוק בנושא - הנתנה והגבורה.** הבנים יקבלו שיחה מהרב הצבאי של הגדס"ר בחטיבה 551. לאחר מכן הבנים יצאו להתנדבות חקלאית במושב עידן בערבה, ויפגשו עם משה ומיכל כהן, הוריו של רב סמל אוהד כהן (בודי) - לוחם שלד"ג שלחם בקיבוץ בארי בשמחת תורה ונפל בקרב. בסוף היום הבנים יצאו למתחם יעלים ביוטבתה. היומיים הבאים יוקדשו לטיולים ברחבי אילת. **אנו מאחלים לצוות הישיבה שילווה את הטיול ולבני י"ב הצלחה רבה ושבע"ה כולם יחזרו לשלום.**

פרשת יתרו

בשיעוריי ובשיחותיי בישיבה אני מקדיש זמן רב לנושא – "דרך ארץ קדמה לתורה", חינוך למידות.

נשאלת השאלה – מדוע דרך ארץ קדמה לתורה ??? בדרך ארץ כלולות כל המידות הטובות באדם כמו ענווה, צניעות, יושר, הכרת הטוב ועוד.

ומדוע הן קדמו לתורה? כי כמו שלכל מלאכה דרושים כלי עבודה שבלעדיהם אי אפשר להתחיל במלאכה, כך גם לתורה ישנם כלי עבודה שהם ההכנה העיקרית ללימוד התורה, ובלעדיהם אין התורה נקנית אצל הלומד, כלי עבודה אלו הם המידות הטובות.

הרב קוק זצ"ל בספרו אורות התורה פרק י"ב, ב' כותב: **"דרך ארץ קדמה לתורה", הקדמה זמנית מוכרחת לדורות, המוסר בטבעיותו, בכל עומק הודו וכוחו האיתן, מוכרח להיקבע בנפש ויהיה מצע לאותן השפעות גדולות הבאות מכוחה של תורה".** המידות של האדם הן מלשון "מדים". המידות עוסקות בהבנת ערכו ומהותו של האדם. רק מתוך הכרה זו, יוכל האדם להבין את מקומו ומתוך כך יחדד את היחס שלו לה' יתברך. המידות הן תנאי להבנת התורה.

אני מבקש לעסוק הפעם בעניין זה.

פרשת יתרו – על שום מה ??

כל שנה כשקוראים את פרשת יתרו, קיימת תחושה כי שמה של הפרשה מחמיץ את עיקרה ואינו מתאים לה. בפרשה זו אנו קוראים על המעמד הנשגב שבו נאמר דבר ה' לישראל באופן הגלוי ביותר, מעמד שבו עם ישראל שומע את עשרת הדיברות הכוללים את התורה כולה. אין זה מהראוי שפרשה שמדובר בה על קבלת התורה בהר סיני, תיקרא על שם נוכרי. פרשה זו הייתה צריכה להיקרא על שם המעמד, על שם קבלת התורה ??

אמנם, קריאת שמות לפרשת השבוע איננה "תורה מסיני". החלוקה לפרשות ובוודאי קריאת השמות, לא נעשו ע"י משה, ואפילו לא בתקופת התנאים. למרות זאת קשה לא רק שם הפרשה, אלא גם תוכנה ומיקומה של פרשת יתרו. **מדוע התורה מייחדת 27 פסוקים למעשיו ולדבריו של יתרו, כהקדמה למעמד הר סיני ולנתינת עשרת הדיברות ??** כנראה שקדימות זו אינה מקרית, אלא היא מהווה הכנה למתן תורה.

דרך ארץ הוא שם כולל לעניינים הטבעיים באדם: חסד בין אדם לחברו, הכרת הטוב, נימוסים ועוד. כל אדם מורכב משתי רמות: הקומה הארצית והטבעית. הרמה הארצית היא – "עפר מן

האדמה", והקומה העליונה שנבנית על הקומה הראשונה היא: "ויפח באפיו נשמת חיים". שתי הקומות הללו אינן סותרות אחת את השנייה, אלא משלימות אחת את השנייה. האדם בונה ראשית את הקומה הראשונה, הטבעית ורק אח"כ על הקומה הראשונה הוא מוסיף את הקומה השנייה של "איש האלוקים". מחשבתם של האנשים היא, שכדי לזכות בקרבת אלוקים הם צריכים להתנתק מעולם החומר, מהעולם הטבעי, אך זוהי טעות חמורה, ראשית באים במגע עם הטבע ועליו מקימים את הקומה הרוחנית.

במה דברים אמורים בפרשה שלנו – פרשת יתרו??

בעיצומו של המפגש של יתרו ומשה, אנו עדים לאמירת תודה וברכה: **"וַיֹּאמֶר יִתְרוֹ בְרוּךְ יְקֹוֹק אֲשֶׁר הֲצִיל אֶתְכֶם מִיַּד מִצְרַיִם וּמִיַּד פְּרַעֲה אֲשֶׁר הֲצִיל אֶת הָעָם מִתַּחַת יַד מִצְרַיִם" (י"ח,ח).** ההודאה המרשימה של יתרו מעוררת ביקורת מצדו של ר' פפייס בגמרא במסכת סנהדרין - **"תנא משום רבי פפייס: גנאי הוא למשה וששים ריבוא שלא אמרו ברוך עד שבא יתרו ואמר ברוך ה'" (סנהדרין צ"ד).**

ר' פפייס תמה, היכן עם ישראל, מדוע אינם אומרים "ברוך"? וכך ר' פפייס מבקר גם את חזקיה המלך **"תנא משום ר' פפייס: גנאי הוא לו לחזקיה וסייעתו שלא אמרו שירה, עד שפתחה הארץ ואמרה שירה: שנאמר מכנף הארץ זמרת שמענו צבי לצדיק.."**

ביקורתו של ר' פפייס על חזקיה מוצדקת. חזקיה, הגם שנעשו לו ניסים רבים, אינו אומר שירה, ולכן כאשר עלתה מחשבה לפני ה' שיהיה משיח, אמרה לפניו מידת הדין כך: **"ביקש הקדוש ברוך הוא לעשות חזקיהו משיח, וסנחריב גוג ומגוג. אמרה מדת הדין לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם! ומה דוד מלך ישראל שאמר כמה שירות ותשבחות לפניך - לא עשיתו משיח, חזקיה שעשית לו כל הנסים הללו ולא אמר שירה לפניך - תעשהו משיח? לכך נסתתם. מיד פתחה הארץ ואמרה לפניו: רבונו של עולם, אני אומרת לפניך שירה תחת צדיק זה, ועשהו משיח. פתחה ואמרה שירה לפניו שנאמר מכנף הארץ זמרת שמענו צבי לצדיק וגו' (ישעיהו כ"ד).**

אולם כיצד ניתן להבין את ביקורתו של ר' פפייס על עם ישראל?? וכי ישראל לא ברכו את ה' בשירת הים - הרי העם כולו פצחו בשירת - "אז ישיר משה ובני ישראל???"

אם נעמיק בדבריו של ר' פפייס נוכל להבחין היטב בין ביקורתו על ישראל, לבין ביקורתו על חזקיה. בעוד שר' פפייס מבקר את חזקיה על כך שלא אמר "שירה", הרי שאת ישראל הוא מבקר על כך שאינם אומרים "ברוך ה'".

מה ההבדל ביניהם – בין שירה ל-ברוך

ה' ?? שירת הים הייתה שירה ספונטאנית על נס שהיה באותו הרגע. מייד לאחר התרחשותו של הנס אמרו ישראל שירה – "אז ישיר משה ובני

ישראל". אולם לאחר קריעת ים סוף עובר עם ישראל ניסיונות קשים והניסים הופכים להיות חלק משגרת החיים, אז עם ישראל שוכחים לומר "ברוך ה'", הם מתלוננים, הם שכחו את הנס הגדול של קריעת ים סוף שבעקבות נס זה הם חיים עכשיו. הקשיים גורמים לשכוח את נס יצי"מ וקריעת ים סוף.

יתרו מגיע מרחוק ושומע את סיפור יציאת מצרים ממשה ומייד הוא מארגן סעודת מצווה: "וַיִּקַּח יִתְרוֹ חֵתָן מֹשֶׁה עֲלֵה וּזְבָחִים לְאֱלֹהִים וַיָּבֵא אֶהָרֶן וְכָל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל לֶאֱכֹל לֶחֶם עִם חֵתָן מֹשֶׁה לְפָנֵי הָאֱלֹהִים" (י"ח, י"ב). דווקא יתרו שבא מבחוץ מתרגש מהניסים שהיו בעבר ומעורר את העם כולו לומר "ברוך ה'". לא רק שיתרו מעורר את העם, אלא הוא יוצא בהכרזה: "עֲתָה יִדְעָתִי כִּי גָדוֹל יְקֹוֹק מְכַל הָאֱלֹהִים כִּי בִדְבַר אֲשֶׁר זָדוּ עָלֵיהֶם".

ברכתו של יתרו נקבעה לדורות, וחז"ל קבעו הלכה: "הרואה מקום שנעשו בו נסים לישראל, אומר: ברוך שעשה נסים לאבותינו במקום הזה....מנא הני מילי? אמר רבי יוחנן, דאמר קרא: ויאמר יתרו ברוך ה' אשר הציל..".

יתרו מלמד אותנו שחובת התודה היא נצחית, גם כשקצת רע לנו צריך להודות על העבר. התודה לא צריכה להיאמר רק על ניסים עכשוויים, אלא גם על ניסים שהיו בעבר. יתרו מלמד את עם ישראל את חשיבות אמירת ה-"תודה", שתמיד צריך להודות גם על ניסי העבר. **תמיד צריך לומר תודה !!!!**

לכן זכה יתרו שהפרשה החשובה של מעמד הר סיני תיקרא "פרשת יתרו", כי הוא לימד את ישראל לומר "ברוך ה'" תמיד, הוא לימד אותם "דרך ארץ" שקודמת לתורה. רק לאחר שעם ישראל ידע לומר – תודה, תודה נצחית, רק אז הם יכולים לגשת ולקבל את התורה בהר סיני.

אסיים בקושיה ששמעתי בשם הרב אלישיב זצ"ל שקשורה לעניין התודה.

בחזרת הש"ץ, כשהחזן מגיע לאמירת "מודים אנחנו לך", מצטרף הקהל לאמירת מודים דרבנן. שאל הרב אלישיב – מדוע רק בברכת מודים הקהל מצטרף ואילו בכל הברכות האחרות החזן מקריא והקהל עונה – "אמן", מדוע אין תוספת בשום ברכה כמו בברכת מודים ?

ענה הרב אלישיב – הש"ץ לא מוציא את האדם ידי חובה באמירת התודה, אלא על כל אדם להרגיל את עצמו לומר **תודה אישית** לה' יתב', תודה על העבר ועל ההווה ולכן האדם אומר מודים דרבנן.

יש לזכור את תשובתו של הרב אלישיב זצ"ל לאורך ימים ושנים.

גם בתקופה מאתגרת ומורכבת זו, עלינו לומר תודה לה' יתב' על הניסים הרבים שעושה איתנו וחיילי צה"ל בלחימה בדרום ובצפון. מאות סיפורי הגבורה שאנו שומעים מידי יום, אלו ניסים שה' יתב' עושה עמנו

אוהבכם ומוקירכם מאוד
שבת שלום ובשורות טובות לכולם
שרגא פרוכטר – ראש הישיבה

